

Список літературних джерел

1. Сайт Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/ua/i/>
2. Страхування: підручник [Електронний ресурс] / керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – Режим доступу: <http://www.readbookz.com/books/15.html>.
3. Поліщук Є. Медичне соціальне страхування: проблема системи потребує системного вирішення / Є. Поліщук // Соціальне страхування. – 2008. – №2 – С.13-16.
4. Єрмілов В. Питання медичного страхування в сучасній Україні: пройдені шляхи і перспективи / В. Єрмілов // Соціальне страхування. – 2008. – №1 – С. 18-21.
5. Яковлева Т. Соціально-правові передумови запровадження обов'язкового медичного страхування / Т. Яковлева // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №11. – С.71-74.
6. Мних М. В. Страхування в Україні: сучасна теорія і практика/ М. В. Мних// Підручник. – К.: Знання України, 2006. – 284 с.
7. Лівак П. Перспективи впровадження загальнообов'язкового медичного страхування в Україні / П. Лівак, О. Рогова // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – №1. – С. 62-66.
8. Чкан І. О. Розвиток добровільного медичного страхування в Україні / І. О. Чкан // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Економіка. – 2012. – Вип. 19. – С. 395-397.

УДК 336.233.2

**В. П. БРАТЮК,
Д. І. ГУДАЧОК**

Мукачівський державний університет

РИНОК ОСОБИСТОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Особисте страхування є однією з найважливіших галузей страхування. За допомогою особистого страхування громадяни мають змогу захистити свої майнові інтереси щодо здоров'я, працездатності та задовольнити потреби у фінансовому забезпеченні [1].

Необхідність особистого страхування визначається декількома чинниками, а саме: ризиковим характером відтворення робочої сили; підвищенням ступеня ризику життя у зв'язку з урбанізацією та погіршенням ситуації довкілля; потребою посилення соціального державного захисту громадян, особливо у пенсійному віці; потребою людини мати

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

особистий страховий захист та одночасно заощадити кошти до якоїсь святкової дати або придбання дорогої речі (дім, отримання освіти, додаткової пенсії) [2].

Розвиток особистого страхування має велике значення щодо соціально-економічного стану держави та соціального захисту окремої людини. З одного боку воно захищає здоров'я, працездатність та добробут людей, а з другого боку стабілізує розвиток економіці шляхом накопичення коштів та інвестування їх в економіку держави, яке має довготривалий характер [3].

Законом України «Про страхування» визначені види особистого страхування, що відносяться до його основних підгалузей: страхування життя та пенсій, страхування від нещасних випадків, медичне страхування.

Види особистого страхування відрізняються ризиковим та заощаджуваним характером. Поділ особистого страхування на окремі підгалузі зумовлюється сукупністю ризиків, які вони об'єднують, тривалістю дії договорів страхування, а також накопиченням страхових сум.

В статті 6 Закону України «Про страхування» дається визначення страхування життя як видів особистого страхування, проведення яких передбачає обов'язок страховика здійснити страхову виплату згідно з договором страхування в разі смерті застрахованої особи, а також, якщо це передбачено договором страхування, в разі дожиття застрахованої особи до закінчення строку дії договору страхування й (або) досягнення застрахованою особою визначеного договором віку [4].

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Щоб оцінити стан та виявити тенденції на ринку особистого страхування, проаналізуємо динаміку страхових премій та виплат за основними видами особистого страхування.

Упродовж аналізованого періоду за 2016-2018 рр., ринок добровільного особистого страхування, зокрема страхування життя, суттєво зріс, про це свідчать збільшення валових надходжень страхових платежів та страхових виплат, однак як частка страхових премій, так і частка страхових виплат порівняно з іншими видами страхування залишаються незначними.

Валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя за 9 місяців 2018 року становили 2741,1 млн. грн., що на 35,6% більше, ніж за 9 місяців 2017 року (станом на 30.09.2017 – 2021,7 млн. грн.).

Структура валових надходжень страхових платежів (премій, внесків) станом на 30.09.2018 р. має такий вигляд: 2649,9 млн. грн. (або 96,7%) – що надійшли від фізичних осіб; 91,2 млн. грн. (або 3,3%) – що надійшли від юридичних осіб. Станом на 30.09.2018 року збільшилась кількість застрахованих фізичних осіб на 0,3% або на 12017 осіб (станом на

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

30.09.2017 застраховано 4259945 фізичних осіб, станом на 30.09.2018 – 4271962 фізичні особи).

Протягом 9 місяців 2017 року застраховано 2329720 фізичні особи, що в 1,4 рази або на 1357557 осіб більше проти відповідного періоду 2017 року (за 9 місяців 2017 року застраховано 972163 фізичні особи). Обсяг валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.09.2018 р. становив 536,8 млн. грн., що на 29,8% більше в порівнянні з відповідним періодом 2017 року (станом на 30.09.2017 – 413,6 млн. грн.).

Станом на 30.06.2018 величина зміни резервів із страхування життя становила 748,0 млн. грн., що більше на 65,2% у порівнянні з аналогічним періодом 2017 року. Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами накопичувального страхування, а саме – 589,1 млн. грн. [5].

Як свідчить аналіз, особисте страхування є важливим механізмом соціального захисту населення який, доповнюючи державне соціальне страхування, дозволяє вирішити низку проблем у сфері охорони здоров'я та пенсійного страхування, не збільшуючи при цьому навантаження на державний бюджет.

Однак активізація розвитку цієї галузі страхування неможлива без виваженої державної політики на страховому ринку, підвищення якості страхових послуг, відпрацювання механізму захисту прав споживачів страхових продуктів тощо.

В Україні на даний час не врегульовано питання підвищення фінансової надійності компаній зі страхування життя («лайфових» компаній), відсутні дієві заходи, які не допускали би використання страхування життя як способу отримання нелегального прибутку методами шахрайства.

Важливим напрямком розвитку особистого страхування в Україні є активізація його обов'язкових видів, зокрема: медичного страхування іноземних громадян, які тимчасово перебувають на території України; особистого страхування медичних і фармацевтичних працівників на випадок інфікування вірусом імунодефіциту людини при виконанні ними службових обов'язків; страхування спортсменів вищих категорій та інших [6].

Актуальність медичного страхування, як додаткового джерела фінансування медичних закладів в Україні є безсумнівною. Необхідність його впровадження активно підкреслювалася в численних нормативно-правових документах, актах як Президента України, так і уряду, зокрема в Законі України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

Однак остаточно питання впровадження медичного страхування, принаймні працюючого населення не можна вважати вирішеним.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Сьогодні існує потреба формування національної системи єдиних економічно обґрунтованих тарифів на медичні послуги, підвищення частки державного обов'язкового страхування. В сучасних умовах фінансування медичні заклади не мають достатнього бюджетного фінансування на оновлення технічного обладнання, забезпечення хворих медикаментами.

Упорядкування системи особистого страхування в Україні потребує радикальних кроків до психологічного та менталітетного переосмислення населення актуальності, необхідності та віри гарантії захисту життя та здоров'я кожного громадянина. Прорадянські стереотипи, які ґрунтуються на соціально-економічних та соціально-психологічних ілюзіях колишньої системи командно-адміністративного характеру, певною мірою гальмують процес реалізації та розвитку політики проведення особистого страхування [7].

Для подальшого розвитку особистого страхування в Україні вітчизняним підприємствам доцільно вводити до штату спеціалістів зі страхування, ввести до своїх фінансових планів розділ «страхування». Доцільно розвивати консалтингові послуги у цьому напрямі. Важливим напрямом створення ефективної системи державного регулювання є підготовка до створення Національного гарантійного страхового фонду (НГСФ), який захищав би суспільство від потенційно неплатоспроможних страховиків.

Загалом стратегія розвитку вітчизняного страхового ринку має передбачати поступову, помірно-динамічну його еволюцію в напрямі до моделі, що вже сформувалася у розвинених, передусім з огляду на євроінтеграційні наміри України, західноєвропейських країнах.

Список літературних джерел

1. Фисун В. І Страхування: Навчальний посібник / В. І Фисун, Г. М. Ярова. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 232 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uchebnik-online.net/book/877-straxuvannya-navchalnij-posibnik-fisun-v-i-yarova-g-m/10-tema-7-osobiste-straxuvannya.html>.

2. Долгошея Н. О. Страхування в запитаннях та відповідях / Н. О. Долгошея// Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 318 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/sk755712.pdf>.

3. Страхування: Підручник / керівник авт. колективу і наук. ред. С. С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599 с.

4. Закон України «Про Страхування» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.

5. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг – НАЦКОМФІНПОСЛУГ – Інформація про стан і розвиток страхового ринку України

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>.

6. Фрич А. Напрями вдосконалення ринку особистого страхування в Україні / А. Фрич // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2015. – Том 21. – № 1. – С. 276-283.

7. Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика: [Електронний ресурс] // Збірник наукових праць молодих вчених та студентів. Том 1 / ред. кол.: Н. А.Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та інші (відп. ред. Н. А. Хрущ). – Хмельницький: ХНУ, 2017. – 135 с. – Режим доступу: http://www.fbs.km.ua/wpcontent/uploads/2018/02/FinanceDep_May_2017.pdf.

УДК 336.232

**В. П. БРАТЮК,
О. М. СТИНИЧ**

Мукачівський державний університет

НЕОБХІДНІСТЬ СТРАХУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Невід'ємною ознакою існування людства є ризик, навіть тоді, коли про нього невідомо. Для людини з давніх-давен джерелом певних загроз або ризиків було навколишнє середовище. В одних випадках воно було більш, в інших – менш загрозливим. Людина впродовж свого історичного розвитку вдавалася до репресивних і превентивних методів боротьби з навколишньою небезпекою, що в кінцевому результаті закономірно сприяло становленню такого сучасного методу захисту, як страхування. Зародившись у період розкладання первіснообщинного ладу, страхування поступово стало невід'ємним атрибутом і суспільного буття, і ринкової економіки. Західні філологи вважають, що термін «страхування» має латинське походження й означає «безтурботний», отже, відображає ідею застереження, захисту та безпеки.

Початковий зміст цієї категорії пов'язують зі словом «страх». Людина відчуває страх перед втратою всіх набутих цінностей або життя і здоров'я, а звідси і її прагнення захистити себе, своє майно від цього. Окремі дослідники зауважують ще й наявність національних особливостей, притаманних страхуванню як соціальній інституції. Так, С. Навроцький зазначає, що присутність національного фактора в економіці зумовила виникнення на підсвідомому рівні двох психологічних джерел страхування як суспільного явища – страху

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>